

**Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və
mazuta dair tələblər haqqında
TEXNİKİ REQLAMENT**

1. Ümumi müddəalar

1.1. “Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” Texniki Reqlament (bundan sonra – Texniki Reqlament) “Texniki tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun (bundan sonra - Qanun) 7-ci maddəsinə uyğun olmaqla Azərbaycan Respublikası ərazisində avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair məcburi tələblərin müəyyən edilməsi və yanacağın istehlak bazarında sərbəst dövriyyəsinin təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmışdır.

1.2. Bu Texniki Reqlament insanların həyatının və sağlamlığının, ətraf mühitin, əmlakın və dövlət maraqlarının mühafizəsi, yanacağın təyinatı və təhlükəsizliyi ilə bağlı istehlakçıları (istifadəçiləri) çaşdıran hərəkətlərin qarşısının alınması məqsədilə yanacağa dair tələbləri müəyyən edir.

1.3. Bu Texniki reqlamentin məqsədləri üçün istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.3.1. **aşqar** – istismar xüsusiyyətlərinin yaxşılaşdırılması üçün yanacağa əlavə edilən maddə;

1.3.2. **avtomobil benzini** – porşenli avtomobil mühərriklərində tətbiq edilən maye neft yanacağı;

1.3.3. **aviasiya benzini** – porşenli aviasiya mühərriklərində tətbiq edilən maye neft yanacağı;

1.3.4. **dizel yanacağı** – yanacaq-hava qarışığının sıxılmasından öz-özünə alışan, mühərriklər üçün istifadə edilən maye neft yanacağı;

1.3.5. **gəmi yanacağı** – gəmilərin energetik güc qurğularında istifadə üçün maye yanacaq;

1.3.6. **idxalatçı** – Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan və yanacağın alınmasına dair xarici ticarət müqaviləsi bağlayan, həmin yanacağın saxlanmasını və satışını (topdan və (və ya) pərakəndə) həyata keçirən və yanacağın bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyan şəxs;

1.3.7. **istehlakçı** – öz ehtiyacları üçün yanacaq almaq niyyətində olan və ya onu alan fiziki və ya hüquqi şəxs;

1.3.8. **istehsalçı** – mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq satış üçün yanacaq istehsal edən və/və ya öz adı və/və ya ticarət nişanı altında dövriyyəyə buraxan və yanacağın bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə uyğunluğuna cavabdeh olan müəssisə, idarə, təşkilat və ya sahibkar;

1.3.9. **istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsi** – yanacağın bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə uyğun gəlməməsinə görə məsuliyyət daşıyan, o cümlədən, yanacağın Azərbaycan Respublikası ərazisində yerləşdirilməsi zamanı istehsalçı tərəfindən bağlanmış müqavilə əsasında istehsalçının adından hərəkətlərin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə qeydiyyatla alınmış fiziki və ya hüquqi şəxs;

1.3.10. **mazut** – alışqanlı aqreqlər və qurğular üçün istifadə olunan maye neft yanacağı;

1.3.11. **oktan ədədi** – etalon qarışıqla müqayisədə benzinin detonasiya davamlılığını xarakterizə edən göstərici;

1.3.12. **reaktiv mühərrik yanacağı** - reaktiv aviasiya mühərriklərində istifadə üçün maye yanacaq;

1.3.13. **satıcı** – Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yanacağın istehlakçılara topdan və (və ya) pərakəndə satışını həyata keçirən və istehlak bazarına bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə cavab verən yanacağın çıxarılmasına cavabdeh olan hüquqi və ya fiziki şəxs;

1.3.14. **setan ədədi** – etalon qarışıqla müqayisədə porşenli mühərriklərdə yanacaq-hava qarışığının sıxılmaqla maye neft məhsulunun yanması zamanı təzyiqin qalxma sürətini xarakterizə edən göstərici;

1.3.15. **təcrübə-sənaye partiyası** – istehsalı və (və ya) təyinatı üzrə istifadəyə verilməsinin mümkünlüyü barədə qərar qəbul edilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş texniki tələblərə uyğunluğunun sınaq yolu ilə yoxlanılması üçün yenidən hazırlanmış iş sənədlərinə uyğun olaraq istehsal edilmiş yanacaq partiyası;

1.3.16. **uyğunluq pasportu** – istehsalçı, yanacaq, uyğunluq bəyannaməsi və laboratoriya tədqiqləri (sınaqları) ilə alınmış faktiki dəyərlər haqqında məlumatların olduğu sənəd;

1.3.17. **yanacağın istehlak bazarında dövriyyəsi** – pasportlaşdırılmış yanacağın istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmasından sonra keçdiyi bütün mərhələləri əhatə edən yanacağın istehsalçıdan istehlakçıya qədər hərəkəti mərhələləri;

1.3.18. **yanacağın istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılması** – pasportlaşdırılmış yanacağın istehsalçıdan istehlakçıya ilkin ötürülməsi;

1.3.19. **yanacağın ekoloji sinfi** – yanacağın təhlükəsizlik tələblərini müəyyən edən təsnifat kodu (S4, S5);

1.3.20. **yanacağın markası** – avtomobil benzini və dizel yanacağı üçün ekoloji sinif də daxil olmaqla, yanacağın sözlü və (və ya) hərflə, rəqəmli ifadəsi;

1.3.21. **yanacaq partiyası** – eyni uyğunluq pasportu (bundan sonra – pasport) ilə müşayiət olunan, istehsalçısı, etikətlənməsi, istehsal tarixi, istehsal növbəsi, istifadə olunan xammal eyni olan eynixassəli yanacağın miqdarı.

1.4. Bu sənəddə istifadə olunan digər anlayışlar Qanun və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilmiş mənaları ifadə edir.

2. Tətbiq dairəsi

2.1. Bu Texniki Reqlament Azərbaycan Respublikası ərazisində istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılan və dövriyyədə olan yanacağına şamil edilir.

2.2. Bu Texniki Reqlament dövlət müdafiə sifarişi əsasında ixrac üçün tədarük olunan, dövlət material ehtiyatının mühafizəsini təmin edən təşkilatlarda saxlanılan, neft mədənlərində və ya qazma platformalarında şəxsi istehlak ehtiyacları üçün nəzərdə tutulan yanacağa şamil edilmir.

3. Yanacağın istehlak bazarında dövriyyəsinə dair tələblər

3.1. Azərbaycan Respublikasında yanacağa dair tələbləri müəyyən edən digər texniki reqlamentlər qəbul edildikdə yanacaq ona tətbiq olunan bütün texniki reqlamentlərin tələblərinə uyğun olmalıdır.

3.2. Bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğu təsdiq edilməmiş yanacaq uyğunluq nişanı ilə nişanlanmamalı və istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmamalıdır.

3.3. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yalnız ekoloji sinfi S4 və S5 olan avtomobil benzininin və dizel yanacağının istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmasına və dövriyyəsinə icazə verilir.

3.4. Avtomobil benzini və dizel yanacağı istehlakçıya satılarkən satıcı tərəfindən aşağıdakı məlumatlar təqdim olunmalıdır:

3.4.1. yanacağın adı və markası;

3.4.2. yanacağın bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğu.

3.5. Avtomobil benzini və dizel yanacağının pərakəndə satışı zamanı bu Texniki Reqlamentin 3.4.1-ci yarımbəndində qeyd olunan məlumatlar istehlakçılar üçün əlçatan yerlərdə, habelə yanacaq paylayıcı avadanlığın üzərində yerləşdirilməli və nəzarət-kassa qəbzlərində əks etdirilməlidir.

3.6. İstehlak bazarında dövriyyəyə buraxılan yanacağın hər bir partiyası aşağıdakı məlumatları özündə əks etdirən pasport ilə müşayiət olunmalıdır:

3.6.1. istehsalçının adı, onun olduğu yer (hüquqi şəxsin ünvanı), habelə ünvanlar fərqli olduqda istehsalçı hüquqi şəxs və onun filialları üçün yanacağın istehsalı üzrə fəaliyyət yerinin ünvanı və ya fərdi sahibkar kimi qeydiyyatda alınmış fiziki şəxs üçün soyadı, adı və atasının adı (olduqda) və yaşayış yeri;

3.6.2. istehsalçının əmtəə nişanı (olduqda);

3.6.3. istehsalçının səlahiyyətli nümayəndəsinin (idxalatçının) adı, onun olduğu yer (hüquqi şəxsin ünvanı) və ya satıcının adı (yanacaq ölkə ərazisinə idxal edilərkən), satıcı hüquqi şəxs olduqda onun olduğu yer (hüquqi şəxsin ünvanı) və ya fərdi sahibkar kimi qeydiyyatda alınmış fiziki şəxs olduqda soyadı, adı və atasının adı (olduqda) və yaşayış yeri;

3.6.4. yanacağın adı, markası (olduqda) və şərti işarələnməsi (olduqda);

3.6.5. yanacağın hazırlanmasında istinad olunan sənədin növü və təsviri;

3.6.6. yanacağın fiziki-kimyəvi və istismar xüsusiyyətlərinin bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən normativ dəyərlər və laboratoriya tədqiqlərinin (sınaqlarının) faktiki nəticələri;

3.6.7. yanacağın tərkibində aşqarların olması haqqında məlumat;

3.6.8. partiya nömrəsi;

3.6.9. istehsal tarixi;

3.6.10. uyğunluq nişanı;

3.6.11. zəmanətli saxlama müddəti;

3.6.12. pasportun nömrəsi və verilmə tarixi;

3.6.13. pasportu tərtib edən şəxsin soyadı və imzası;

3.6.14. uyğunluq bəyannaməsinin qeydiyyat nömrəsi, verilmə tarixi və qüvvədə olma müddəti.

3.7. Pasport Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində olmalıdır.

3.8. Satış zamanı alıcının tələbi ilə satıcı pasportun və yanacağı bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğu haqqında bəyannamənin surətini təqdim etməyə borcludur.

4. Uyğunluğun təmin olunması

4.1. Yanacağı bu Texniki Reqlamentə uyğunluğu onun tələblərinin birbaşa icrası vasitəsilə, yaxud könüllü şəkildə bu Texniki Reqlamentdə müəyyən edilmiş tələblərin təmin edilməsi məqsədilə istinad edilmiş standartların siyahısına daxil olan standartların və (və ya) standartlaşdırma üzrə dövlət fonduna daxil edilmiş texniki şərtlərin tələblərinə riayət etməklə təmin olunur.

4.2. Tədqiqlərin (sınaqların) və ölçmələrin qayda və metodları, o cümlədən, bu Texniki Reqlamentin tələblərinin tətbiqi və istifadəsi üçün zəruri olan nümunə götürülməsi qaydaları dövlət standartları və ya texniki şərtlər ilə müəyyən edilir.

4.3. Avtomobil benzini 2 nömrəli əlavədə göstərilən tələblərə cavab verməlidir.

4.4. Avtomobil benzinində metal tərkibli (tərkibində manqan, qurğuşun və dəmir olan) aşqarların istifadəsinə icazə verilmir.

4.5. Avtomobil benzininin tərkibində boyayıcı (yaşıl və mavi rənglilər istisna olmaqla) və işarələyici maddələr ola bilər.

4.6. Dizel yanacağı 3 nömrəli əlavədə göstərilən tələblərə cavab verməlidir.

4.7. Antistatik aşqarlar istisna olmaqla, dizel yanacağında metal tərkibli aşqarların istifadəsinə icazə verilmir.

4.8. Mazut 4 nömrəli əlavədə göstərilən tələblərə cavab verməlidir.

4.9. Reaktiv mühərrik yanacağı 5 nömrəli əlavədə göstərilən tələblərə cavab verməlidir.

4.10. Reaktiv mühərrik yanacağına tərkibində onun xassələrinə xələl gətirəcək miqdarda səthi aktiv maddələr və ya digər kimyəvi maddələr olmamalıdır.

4.11. Aviasiya benzini 6 nömrəli əlavədə göstərilən tələblərə cavab verməlidir.

4.12. Oktan ədədi ən azı 99,5 və sortu ən azı 130 olan aviasiya benzininin tərkibində mavi rəngdə boyayıcı ola bilər.

4.13. Gəmi yanacağı 7 nömrəli əlavədə göstərilən tələblərə cavab verməlidir.

5. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi

5.1. İstehlak bazarına dövriyyəyə buraxılmazdan əvvəl yanacağı bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi uyğunluğun bəyan edilməsi üsulu ilə həyata keçirilir.

5.2. Uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 217 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq sertifikatının və uyğunluq bəyannaməsinin forması, hazırlanması və təqdim edilməsi Qaydaları" ilə müəyyən edilir.

5.3. Yanacağı uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin ətraflı müddəalarını ehtiva edən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin nömrəli tarixli Qərarı ilə təsdiqlənmiş "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sxemlərinin (modullarının)

ümumi siyahısı və həmin sxemlərin (modulların) ətraflı müddəalarını ehtiva edən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurları” (bundan sonra – Prosedurlar) ilə müəyyən edilir.

5.4. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə bağlı sənədlərin formalaşdırılması və saxlanması qaydası Prosedurlar ilə müəyyən edilir.

5.5. Yanacaqın uyğunluğunun bəyan edilməsi Prosedurlar ilə müəyyən edilən 2b, 3b, 4b və ya 6b sxemlərindən biri üzrə həyata keçirilir.

5.6. Yanacaqın bu Texniki Reqlamentin tələblərinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilir:

5.6.1. seriyalı istehsal olunan yanacaq – 3b və ya 6b sxemlərinə uyğun;

5.6.2. partiyalarla istehsal olunan və ya idxal olunan yanacaq – 4b sxeminə uyğun;

5.6.3. təcrübə-sənaye partiyaları – avtomobil benzini, dizel yanacağı, gəmi yanacağı və mazut üçün 2b sxeminə, aviasiya benzini və reaktiv mühərrik yanacağı üçün 4b sxeminə uyğun.

5.7. Yanacaqın uyğunluğunun qiymətləndirilməsi proseduru ərizəçi tərəfindən həyata keçirilir.

5.8. Yanacaqın uyğunluğunu bəyan edərkən aşağıdakılar ərizəçi kimi çıxış edə bilər:

5.8.1. 3b və 6b sxemləri üçün - istehsalçı (istehsalçının səhaliyyətli nümayəndəsi) olan hüquqi və ya fiziki şəxs;

5.8.2. 2b və 4b sxemi üçün - istehsalçı (istehsalçının səhaliyyətli nümayəndəsi), idxalatçı və ya satıcı olan hüquqi və ya fiziki şəxs.

5.9. Yanacaqın uyğunluğunun bəyan edilməsi sxeminin seçimi ərizəçi tərəfindən həyata keçirilir.

5.10. Ərizəçi tərəfindən yanacaqın 2b sxeminə uyğun olaraq uyğunluğun qiymətləndirilməsi “Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyasının və ya istehsalçının sınaq laboratoriyasının iştirakı ilə əldə edilmiş sübutlar əsasında həyata keçirilir.

5.11. Ərizəçi tərəfindən yanacaqın 3b, 4b və 6b sxemlərinə uyğun olaraq uyğunluğun qiymətləndirilməsi “Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyasının iştirakı ilə əldə edilmiş sübutlar əsasında həyata keçirilir.

5.12. Yanacaqın uyğunluq bəyannaməsinin qüvvədə olma müddətləri aşağıdakı kimidir:

5.12.1. 3b sxemi üzrə uyğunluğu qiymətləndirildikdə - 3 (üç) ildən çox olmayaraq;

5.12.2. 4b və 2b sxemləri üzrə uyğunluğu qiymətləndirildikdə - verilmiş yanacaqın saxlama müddəti nəzərə alınmaqla 3 (üç) ildən çox olmayaraq;

5.12.3. 6b sxemi üzrə uyğunluğu qiymətləndirildikdə - 5 (beş) ildən çox olmayaraq.

5.13. Yanacaq partiyasının uyğunluq bəyannaməsi yalnız həmin partiyaya aid olan yanacaq üçün etibarlıdır.

5.14. Uyğunluq bəyannaməsinin qüvvədə olma müddəti onun qeydiyyatata alındığı tarixdən başlayır.

6. Yanacaqın istehlak bazarında uyğunluq nişanı ilə nişanlanması

6.1. Bu Texniki Reqlamentin, habelə Azərbaycan Respublikasının ona şamil edilən digər texniki reqlamentlərinin tələblərinə cavab verən və bu Texniki Reqlamentin 5-ci

hissəsinə əsasən uyğunluğun qiymətləndirilməsi prosedurlarından keçən yanacaq Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında uyğunluq nişanı ilə nişanlanmalıdır.

6.2. Yanacağın uyğunluq nişanı ilə nişanlanması Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 17 iyul 2021-ci il tarixli 216 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Uyğunluq nişanının forması, uyğunluq nişanından istifadə və verilməsi Qaydaları"na uyğun həyata keçirilir.

6.3. Azərbaycan Respublikasının istehlak bazarında uyğunluq nişanı ilə nişanlanma yanacaq istehlak bazarında dövriyyəyə buraxılmazdan əvvəl həyata keçirilir.

“Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” texniki rəqlamentə
1 nömrəli əlavə

Avtomobil benzini və dizel yanacağıının marka yazısına dair tələblər

1. Avtomobil benzininin işarələnməsi bir-birindən defis ilə ayrılaraq müəyyən bir ardıcılıqla düzölmüş aşağıdakı simvol qruplarını əhatə edir.
 - 1.1. Birinci qrup: avtomobil benzinini ifadə edən Aİ hərfləri;
 - 1.2. İkinci qrup: avtomobil benzininin araşdırma üsulu müəyyən edilmiş oktan ədədinin rəqəmsal ifadəsi (80, 92, 93, 95, 96, 98 və s.);
 - 1.3. Üçüncü qrup: avtomobil benzininin ekoloji sinfini göstərən simvollar - S4, S5.
2. Dizel yanacağıının işarələnməsi bir-birindən defis ilə ayrılaraq müəyyən bir ardıcılıqla düzölmüş aşağıdakı simvol qruplarını əhatə edir.
 - 2.1. Birinci qrup: dizel yanacağıını ifadə edən DY hərfləri;
 - 2.2. İkinci qrup: iqlim şəraitini göstərən – Y (yay), Q (qış), A (arktika), M (mövsümlərarası) hərflər;
 - 2.3. Üçüncü qrup: dizel yanacağıının ekoloji sinfini göstərən simvollar – S4, S5.
3. Yanacağıın markasının işarələnməsinə istehsalçının ticarət nişanı (əmtəə nişanı) da daxil ola bilər.

“Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” Texniki Reqlamentə
2 nömrəli əlavə

Avtomobil benzininin xüsusiyyətlərinə dair tələblər

Avtomobil benzininin xüsusiyyətləri	Ölçü vahidi	Ekoloji siniflər üzrə normalar	
		S4	S5
Kükürdün kütlə payı, çox olmamalı	mq/kq	50	10
Benzolun həcm payı, çox olmamalı	%	1	1
Oksigenin kütlə payı, çox olmamalı	%	2,7	2,7
Karbohidrogen növlərinin həcm payı, çox olmamalı:	%		
aromatiklər		35	35
olefinlər		18	18
Oktan ədədi:	-		
Tədqiqat oktan ədədi, az olmamalı		80	80
Mühərrik oktan ədədi, az olmamalı		76	76
Doymuş buxarların təzyiqi:	kPa		
yay mövsümündə		35-80	35-80
qış mövsümündə		35-100	35-100
Dəmir konsentrasiyası, çox olmamalı	mq/dm ³	yoxdur	yoxdur
Manqan konsentrasiyası, çox olmamalı	mq/dm ³	yoxdur	yoxdur
Qurğuşun konsentrasiyası, çox olmamalı	mq/dm ³	5	5
Monometilanilin həcm payı, çox olmamalı	%	1,0	yoxdur
Oksigenatların həcm payı, çox olmamalı:	%		
metanol		1	1
etanol		5	5
izopropanol		10	10
tretbutanol		7	7
izobutanol		10	10
hər molekulunda 5 və ya daha çox karbon atomu olan efirlər		15	15
Digər oksigenatlar (qaynamanın sonu temperaturu 210 °C-dən yuxarı olmayan)		10	10

“Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” Texniki Reqlamentə
3 nömrəli əlavə

Dizel yanacağıının xüsusiyyətlərinə dair tələblər

Dizel yanacağıının xüsusiyyətləri *	Ölçü vahidi	Ekoloji siniflər üzrə normalar	
		S4	S5
Kükürdün kütlə payı, çox olmamalı	mq/kq	50	10
Qapalı putada alışma temperaturu, aşağı olmamalı:	°C		
yay və mövsümlərarası dizel yanacağı üçün		55	55
qış və arktik dizel yanacağı üçün		30	30
Fraksiya tərkibi – 96 faizin qovulma temperaturu (qovulmanın sonu), yuxarı olmamalı	°C	360	360
Politsiklik aromatik karbohidrogenlərin kütlə payı, çox olmamalı	%	11	8
Yay dizel yanacağı üçün setan ədədi, az olmamalı	-	51	51
Qış və arktik dizel yanacağı üçün setan ədədi, az olmamalı	-	47	47
Sürtkü xüsusiyyəti, çox olmamalı	mkm	460	460
Süzülmənin son temperaturu, yuxarı olmamalı:	°C		
yay dizel yanacağı		təyin olunmur	təyin olunmur
qış dizel yanacağı		mənfi 20	mənfi 20
arktik dizel yanacağı		mənfi 38	mənfi 38
mövsümlərarası dizel yanacağı		mənfi 15	mənfi 15
* dizel yanacağıının tərkibində yağ turşularının metil efirləri 7%-dən (həcm payı) çox olmamalıdır.			

“Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” Texniki Reqlamentə
4 nömrəli əlavə

Mazutun xüsusiyyətlərinə dair tələblər

Mazutun xüsusiyyətləri	Ölçü vahidi	Norma
Kükürdün kütlə payı, çox olmamalı	%	3,5
Açıq putada alışma temperaturu, aşağı olmamalı	°C	90
Hidrogen sulfidin mövcudluğu, çox olmamalı	ppm	10

“Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” Texniki Reqlamentə
5 nömrəli əlavə

Reaktiv mühərrik yanacağının xüsusiyyətlərinə dair tələblər

Reaktiv mühərrik yanacağının xüsusiyyətləri	Ölçü vahidi	Norma		
		səs sürətindən aşağı sürətə malik uçuş aparatları		səs sürətindən yuxarı sürətə malik uçuş aparatları
		Jet A-1	TC-1	
Mənfi 40 °C temperaturda kinematik özlülük, çox olmamalı	mm ² /s	-	8	16
Mənfi 20 °C temperaturda kinematik özlülük, çox olmamalı	mm ² /s	8	-	-
Kristallaşmanın başlama temperaturu, yuxarı olmamalı	°C	-	mənfi 50	mənfi 50
və ya				
donma temperaturu, yuxarı olmamalı	°C	mənfi 47	-	-
Mexaniki qarışıqlar və suyun mövcudluğu	-	yoxdur	yoxdur	yoxdur
Fraksiya tərkibi:				
10 faizin qovulma temperaturu (qovulmanın sonu), yuxarı olmamalı	°C	205	165	220
90 faizin qovulma temperaturu (qovulmanın sonu), yuxarı olmamalı	°C	300	230	290
qovulma qalığı, çox olmamalı	%	1,5	normalaşdırılmır	normalaşdırılmır
qovulma itkiləri, çox olmamalı	%	1,5	normalaşdırılmır	normalaşdırılmır
Tüstüsüz alov hündürlüyü, az olmamalı	mm	25	25	20
Qapalı putada alışma temperaturu, aşağı olmamalı	°C	38	28	28
Aromatik karbohidrogenlərin həcm payı, çox olmamalı	%	25	-	-
Aromatik karbohidrogenlərin kütlə payı, çox olmamalı	%	-	22	22
Faktiki qatranların miqdarı, çox olmamalı	mq/100 sm ³	7	7	7
Ümumi kükürdün kütlə payı, çox olmamalı	%	0,25	0,20	0,10
Merkaptan kükürdünün kütlə payı, çox olmamalı	%	0,003	0,003	0,001
Nəzarət temperaturunda istilik-oksidləşmə sabitliyi*, aşağı olmamalı:	°C	260	260	275
filtrdə təzyiq düşməsi, çox olmamalı	mm cive süt.	25	25	25
borudakı çöküntülərin rəngi (xarakterik olmayan çöküntülər olmadıqda), çox olmamalı	Rəng şkalası üzrə bal	3	3	3

və ya				
150-180 °C-də dinamik üsulla termo-oksidləşdirici sabitlik*:				
5 saat ərzində filtrdə təzyiq düşməsi, yuxarı olmamalı	kPa	-	-	10
qızdırıcıda çöküntülər, çox olmamalı	bal	-	-	2
Xüsusi elektrik keçiriciliyi*:	pSm/m			
antistatik əlavə olmadan, çox olmamalı		10	10	10
antistatik aşqarla		50-600	50-600	50-600
* istehsala hazırlıq mərhələsində müəyyən edilir və istehsalçı tərəfindən zəmanət verilir.				

Qeyd: Soyuq və arktik rayonlarda istifadə olunan reaktiv yanacaq üçün kristallaşmanın başlanğıc temperaturu mənfə 60 °C-dən yuxarı olmamalıdır

“Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” Texniki Reqlamentə
6 nömrəli əlavə

Aviasiya benzininin xüsusiyyətlərinə dair tələblər

Aviasiya benzininin xüsusiyyətləri	Ölçü vahidi	Norma
Mühərrik oktan ədədi, az olmamalı	-	91
Növü* (zəngin qarışıq), az olmamalı	-	115
Kristallaşmanın başlama temperaturu, yuxarı olmamalı	°C	mənfi 60
Mexanik qarışıqların və suyun mövcudluğu	-	yoxdur
Doymuş buxar təzyiqi	kPa	29,3-49
Fraksiya tərkibi:		
10 faizin qovulma temperaturu (qovulmanın sonu), yuxarı olmamalı	°C	82
50 faizin qovulma temperaturu (qovulmanın sonu), yuxarı olmamalı	°C	105
90 faizin qovulma temperaturu (qovulmanın sonu), yuxarı olmamalı	°C	170
qovulma qalıǵı, çox olmamalı	%	1,5
qovulma zamanı itkilər, çox olmamalı	%	1,5
Faktiki qatranların miqdarı, çox olmamalı	mq/100 sm ³	3
Ümumi kükürdün kütlə payı, çox olmamalı	%	0,03
Rəng	-	yaşıl
* - istehsala hazırlıq mərhələsində müəyyən edilir və istehsalçı tərəfindən zəmanət verilir.		

“Avtomobil və aviasiya benzinləri, dizel, gəmi və reaktiv mühərrik yanacaqları və mazuta dair tələblər haqqında” Texniki Reqlamentə
7 nömrəli əlavə

Gəmi yanacağıının xüsusiyyətlərinə dair tələblər

Gəmi yanacağıının xüsusiyyətləri	Ölçü vahidi	Norma
Kükürdün kütlə payı, çox olmamalı	%	0,5
Qapalı putada alışma temperaturu, aşağı olmamalı	°C	61